

кий // Зап. Укр. наук.-досл. ін-ту геогр. та картогр. – Х., 1928. – Вип. 1. – С. 3-33.

7. Рудницький, С. Фізична карта УРСР і сусідніх земель. – М 1: 5 000 000 // Географічний атлас під ред. Ю. М. Шокальського. – Х.: Наочні приладдя, 1929.

8. Рудницький, С. Політична карта УРСР і сусідніх земель / С. Рудницький, Т. Скрипник. – М 1: 5 000 000 // Географічний атлас: під ред. Ю. М. Шокальського. – Х.: Наочні приладдя, 1929.

9. Сосса, Р. І. Історія картографування території України [Текст] / Р.І. Сосса. – К.: Либідь, 2007. – 336 с.

10. Черномаз, П. Батько української географії: Степан Рудницький і наукове життя Харкова (1926-33 рр.) [Текст]

/ П. Черномаз // Краєзнавство. – 1995. – № 1-4. – С. 42-45.

11. Шаблій, О. Академік Степан Рудницький – фундатор української географії [Текст] / О. Шаблій. – Л.: М'юнхен, 1993. – 223 с.

12. Шаблій, О. Академік Степан Рудницький – основоположник української картографії [Текст] / О. Шаблій // Пам'ятки України. – 1996. – № 2. – С. 106-109.

13. Штойко, П. Степан Рудницький (1877-1937): життєписно-бібліографічний нарис [Текст] / П. Штойко. – Л.: НТШ, 1997. – 184 с.

14. Штойко, П. Харківський період життя та праці Степана Рудницького [Текст] / П. Штойко // Історія української географії і картографії: Матер. наук. конфер., присвяч. 95-річчю від дня народж. проф. Володимира Кубійовича; Тернопіль, 25-26 груд. 1995 р. – Тернопіль, 1995. – С. 197-198.

* * *

УДК 528.931(477.83)

О. В. Шишка

КАРТОГРАФУВАННЯ ЛЬВОВА (1582-1770 рр.)

Рассматриваются основные публикации по вопросам картографирования Львова и выпуска картографической продукции во времена Речи Посполитой (1582-1772 гг.).

The main publications on mapping of Lviv and producing cartographic works during the period of the Polish-Lithuanian Commonwealth (1582-1772) are considered.

Публікації. Початки модерних картографічних робіт на території Львова припадають на ХІХ ст. Саме тоді виконано більшість планів міста і його околиць. Проте відомостей про них у пресі та в книжкових публікаціях майже немає. Можливо, це пояснюється тим, що вони призначалися для військових потреб і осідали здебільшого у Військовому архіві у Відні.

Виняток становить хіба що ювілейне видання "Львів у період самоврядування. 1870-1895", до якого додавались три плани міста: помилково датований 1750 р. план Львова від 1770 р. та два плани так званого "Малого Хованця" від 1894 р., на яких нанесено мережі каналізації, водогонів і трамвайних маршрутів. Усі вони виконані на основі "Великого плану Хованця" 1890 р., на який помістив рецензію Ст. Шнюр-Пепльовський у часописі "Dziennik Polski" (Польський щоденник) [22].

На початку 1920-х років з'явився проект розширення території Львова за рахунок приєднання приміських громад. У зв'язку з цим Ігнацій Дрекслер, професор кафедри будівництва Львівської політехніки, видав у 1920 р. матеріали дослідження під назвою "Великий Львів", у якому він поряд з нарисом про розвиток міста від часів Галицької Русі й статистичними відомостями про населення, маєтки міста, стан нерухомості подав також схеми і плани, що ілюструють урбаністичні зміни у Львові [17].

Після Першої світової війни (1921 р.) картографічний огляд польських земель у вигляді списку планів Військового архіву у Відні опублікував Л. Савіцький [21].

Результати досліджень польської картографії ХV-ХVІІ ст. в 1931 р. оприлюднив Б. Ольшевич [19]. У 30-х роках ХХ ст. вивченням картографічних джерел міста займався асистент кафедри архітектури Львівської політехніки Януш Вітвіцький з метою отримання відомостей до створюваної ним "Пластичної панорами Львова".

Німецький план перебудови центральної частини Львова помістив часопис "Das Generalgouvernement" (Генеральна губернія) за 1944 р. [16].

У Радянському Союзі все, що було пов'язано з картографією, вважалось інформацією конфіденційною. Всі плани і карти масштабом до 1:1 000 000 мали гриф "секретно". Навіть списки вулиць із зазначенням їх місцезнаходження теж призначались "для службового користування". Якщо "органам" вдавалось встановити наявність у громадянина карт і планів довоєнного часу, то їх у нього різними способами намагались вилучити.

У бібліотеках збірки карт концентрувалися в окремих картографічних відділах, доступ до яких був можливий лише за спеціальним дозволом. Все, що було випущено після 1918 р., знаходилося навіть не у фондах картографії, а в так званих спецфондах з помітками червоним олівцем: "буржуазн.", "реакц." і "нац."

© О. В. Шишка, 2011

У відкритій літературі питання конкретних картографічних видань теж не висвітлювались. Винятком стала лише дисертація викладача Львівського політехнічного інституту *Е. Гаврилової*, яка в 1956 р. вийшла окремою книжечкою з присвятою "Місту Львову до його 700-річчя" [2]. У ній проаналізовано картографічні матеріали, які на той час зберігались у львівських бібліотеках і архівах, а також у сховищах Києва і Москви. В результаті було виявлено майже 60 карт на територію Львова. У даній публікації вміщено матеріали часів Речі Посполитої, у т. ч. найдавніший план (1766 р.) Жана дю Дефі (фотокопія). Оригінал плану було знайдено лише в 1959 р., про що йшлося в публікаціях обласних газет.

Основну увагу автор книжки приділила матеріалам австрійського періоду. Міжвоєнна картографічна продукція описана досить скупо, а весь наступний період – лише декілька сторінок.

Монографія *Е. Гаврилової* містить кілька репродукцій планів Львова, але, на жаль, через їх дрібний масштаб та дуже низьку якість поліграфії практичне використання планів майже неможливе.

У 1980-х роках дослідження давнього Львова провів академік НАНУ, львівський історик *Ярослав Ісаєвич*, який у рукописному щоденнику *Мартина Груневега* виявив найдавніші, рубежу XVI-XVII ст., плани міста і окремих будівель [3].

Глибокі дослідження цієї тематики стали можливими лише після падіння комуністичного режиму. Відкрився доступ до спецфондів бібліотек, музеї і архіви стали обмінюватись матеріалами та організовувати спільні виставки. Одна з таких виставок відбулася в Кракові у 1997 р. при підтримці Міжнародного центру культури і висвітлювала питання розвитку архітектури Львова в XIX ст. На ній демонструвались плани міста з 1829 по 1925 р. – усього 8 експонатів як ілюстрації до урбаністики Львова. Всі плани опубліковані у збірнику матеріалів виставки [1].

У цьому ж 1997 р. у Вроцлаві вийшло видання альбомного типу "*Lwów na dawnej rycinie planie*" (Львів на давніх гравюрах і планах). Його автор *Ольгерд Чернер*, архітектор за фахом, тісно пов'язаний з Галичиною через походження родини, протягом багатьох років збирав іконографічні матеріали, що стосуються Львова. Опрацювавши бібліотечні та архівні фонди Вроцлава, Варшави, Львова, Відня, Стокгольма і навіть Парижа, О. Чернер підготував унікальний твір, в якому вміщено репродукції 269-ти гравюр, рисунків, акварелей і карт Львова [14].

Картографічний матеріал цього видання налічує 29 планів міста, більшість з яких читабельні й можуть бути використані дослідниками.

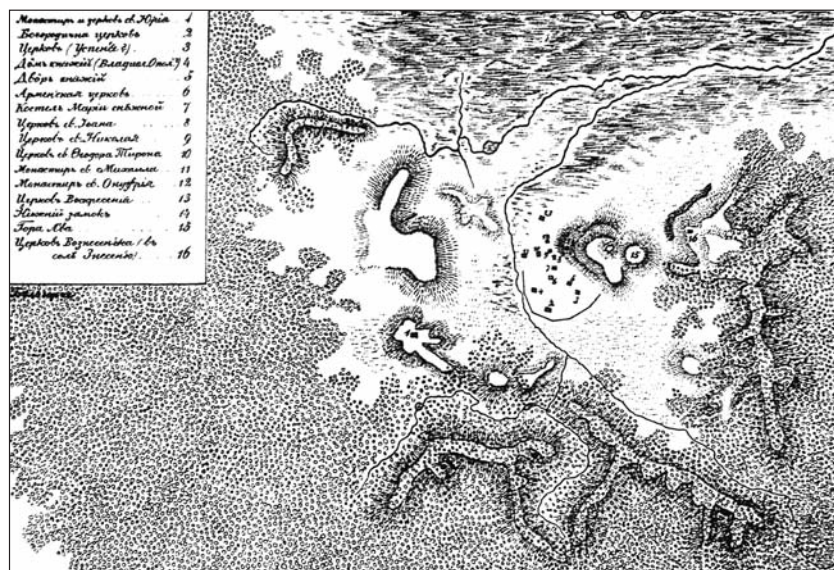
Докладний опис картографічних

робіт на території України, у т. ч. й на західноукраїнських землях, подав у своїй фундаментальній праці *Р. І. Сосса* [12].

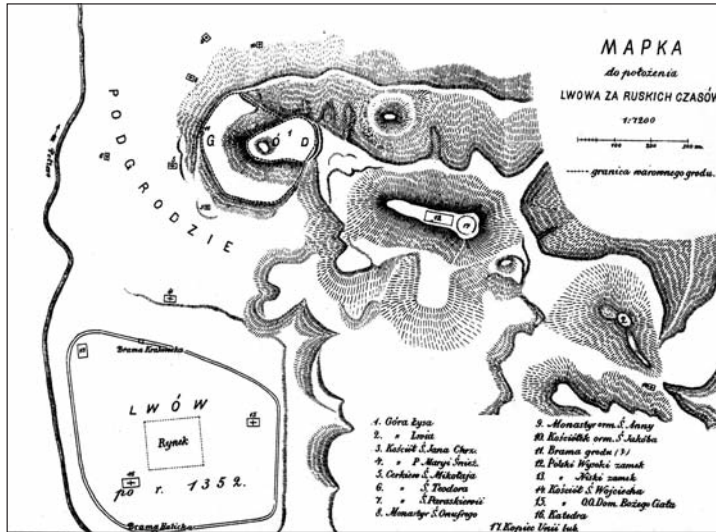
Останнім часом зацікавлення картографічним фондом виявляють працівники Львівської політехніки. Статті з цього питання опублікували *М. В. Бевз*, *І. В. Оконченко*, *М. Л. Долинська*, *О. В. Шишка*, *Б. С. Посацький*, *У. І. Іваночко*, *О. П. Олешко*, *С. М. Лінда*. Особливо цінною є розвідка трьох останніх авторів, які дають характеристику 40-ка планів Львова австрійського періоду з архівів Відня.

Княжі часи (1256-1340 рр.). Матеріали, присвячені топографії Львова XIII-I пол. XIV ст., картографією можна назвати лише умовно. До них радше підходить термін "гіпотетична реконструкція", або історичні карти. Першим, хто серйозно замислився над планами Львова княжого періоду, був видатний український історик 2-ї пол. XIX ст., багатолітній сеньйор Ставропігійського інституту, професор Львівського університету *Ізидор Шараневич*. У виданій в 1861 р. книжці "Стародавній Львів" він помістив історичний план міста часів Льва Даниловича, яке локалізував в околицях нинішньої площі Старий ринок і вздовж тодішнього Волинського шляху (нині вул. Б. Хмельницького). Це перша реконструкція плану міста XIII ст. [13].

Версія *І. Шараневича* не припинила дискусію щодо виникнення міста і його первісного розташування. Через 30 років після нього польський історик *Александр Чоловський* наново проаналізував усі версії і прийшов до висновку, що в цілому Шараневич мав рацію. На його плані, що додавався до брошури "*Lwów za ruskich czasow*" (Львів за руських часів) [15], княжий Львів розташовувався вздовж Волинського шляху, там, де було найбільше православних церков. Дітинець князя автор плану помістив на так званій Лисій горі, що над церквою св. Миколая. Де-що нижче він зобразив укріплений посад з брамою між церквою св. Миколая і монастирем св. Онуфрія.

План княжого Львова XIII ст. Історична реконструкція Ізидора Шараневича

План Львова за руських часів. Історична реконструкція О. Чоловського

Замок на вершині Замкової гори (де сьогодні телевежа) та квартали міста навколо нинішньої площі Ринок він відніс до 1352 р. і називав їх польськими.

Таку локалізацію княжого міста з певними додатками визнав і український історик *І. П. Крип'якевич*. До 1956 р. таке трактування з різними варіантами плану Львова домінувало в усій науковій і популярній літературі. Розкопки О. О. Ратича 1956 р. на Замковій горі виявили залишки доказимирівського укріпленого пункту. Це дало підстави відмовитись від думки про розташування княжого замку на Будельниці.

В "Історії Львова" [7] уміщено план-схему формування центральної частини міста в останній чверті XIII-поч. XIV ст. Її автор – професор Львівської політехніки, доктор архітектури *Андрій Рудницький*. Згідно з цим планом, центр заснованого на Підзамчі Данилом Галицьким Львова після 1270 р., за часів Лева Даниловича, перемістився в околиці нинішньої площі Ринок. Але проф. Рудницький княжий замок локалізує на Замковій горі, а на Будельниці він залишає укріплений Дітинець.

Позицію А. М. Рудницького загалом підтримав у своїй розвідці "Розвиток Княжого Львова" і Роман Могитич [10].

Останнім часом з'явилося ще кілька варіантів планувальної структури "долокаційного" Львова авторів Олександра і Наталі Космолінських та викладачів кафедри реставрації і реконструкції архітектурних комплексів Львівської політехніки Юрія Дибби й Василя Петрика, але їх слід вважати радше дискусійними.

Феодалний Львів (1386-1772 рр.). Під поняттям "феодалний Львів" будемо розуміти місто часів королівської Польщі й Речі Посполитої, тобто період з 1386 р. по 1772 р. Ця епоха залишила нам, на відміну від княжих часів, певну кількість документальних картографічних матеріалів, які

показують як загальне планування міста, так і окремі ділянки або архітектурні комплекси.

Найдавнішим зображенням Львова вважається гравюра *А. Гюгенберга*, опублікована в 1618 р. у відомому виданні Брауна "Визначні міста світу". Е. Гаврилова вважає, що гравюра містить картографічні елементи і що їй передувала карта міста, складена у 1607 р. королівським архітектором *Авреліо Пассаротті* і яка на сьогодні втрачена.

Вивчаючи рукописну спадщину купця і мандрівника німецького походження *Мартина Груневега*, котрий майже 20 років провів у Львові, Ярослав Ісаєвич виявив у його щоденнику **план міста 1582 р.**, який можна сміло вважати найдавнішим [6]. План дуже схематичний. Він передає долину р. Полтви, оточеної узгір'ями. Ріка ділить територію на дві нерівні частини – західну і східну. В західній позначено собор св. Юра і костели св. Станіслава і св. Анни. У східній частині прямокутником виділено територію тодішнього укріпленого міста, всередині якого цифрами позначено Домініканський костел, Низький замок, Катедру, Ратушу, Вірменську церкву. На північних узгір'ях – костел Марії Сніжної та Високий замок. На півдні розташовано монастир бернардинів і храм св. Хреста на Галицькому середмісті. Вказано також розташування обох брам без підписів.

Схематичний план Львова Мартина Груневега, кінець XVI ст.

Окрім плану міста, Груневег залишив начерк про Високий замок та частину вірменської дільниці, де якийсь час мешкав. О. Чернер публікує також план Домініканського монастиря часів чернецтва М. Груневега, тобто кінця 80-х років XVI ст.

До Другої світової війни в міському архіві Львова зберігалась низка картографічних матеріалів на окремі частини міста, виконаних протягом XVII ст.

Р. І. Сосса у праці [12] вказує, що "перші плани міст характеризуються переважно окомірним принципом побудови. Проте інтереси військової спра-

ви диктували більш детальне і точне зображення міст: з відображенням природного середовища, системи планування і особливо нанесенням фортифікаційних укріплень. Потреби обліку міського господарства, реєстрації всіх власників також вимагали створення детальних планів міст. З XVII ст. регулярно видаються плани Львова. Перші плани і зйомки датуються 1622, 1635, 1636, 1640, 1647 рр."

Е. Гаврилова вважала ці плани втраченими, але у 1971 р. в польському часописі "Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" (Квартальник архітектури і урбаністики) з'явилася публікація Я. Вітвіцького, в якій він наводить репродукції планів монастиря бернардинів (від 1622 р.), Гетьманських валів (1647 р.) і костелу єзуїтів (від 1691 р.) [23].

Певний інтерес становлять також проекти не-реалізованої четвертої лінії оборони – зовнішніх бастионних укріплень, які повинні були охоплювати не тільки місто, а й передмістя. Після А. Пассаротті, плани якого не збереглися, свої проекти укріплень виготовили Ф. Геткант у 1635 р. і Ян Беренс у 1692 р. (їх публікує О. Чернер [14]).

Схема проєктованих укріплень Львова Ф. Гетканта, 1635 р.

Військові дії теж зафіксовані в картографічних матеріалах. У Королівській бібліотеці в Копенгагені в публікації "Atlas Ferdynanda V, T. 43, pl. 56" подано спрощений план Львова часів турецько-татарської облоги міста в 1672 р. Виділено найважливіші фортифікаційні об'єкти – брами, фіртки, пороху вежу, монастир бернардинів та монастир кларисок (останній був опорним пунктом нападників [за О. Чернером]).

Е. Гаврилова згадує також про схематичний **фортифікаційний план Деро** "Echelle de 400 Toises. Plan de la ville de Leopold reforme par un armee Turque en 1695" у масштабі приблизно 1:2 400, виконаний в оточеному турками Львові

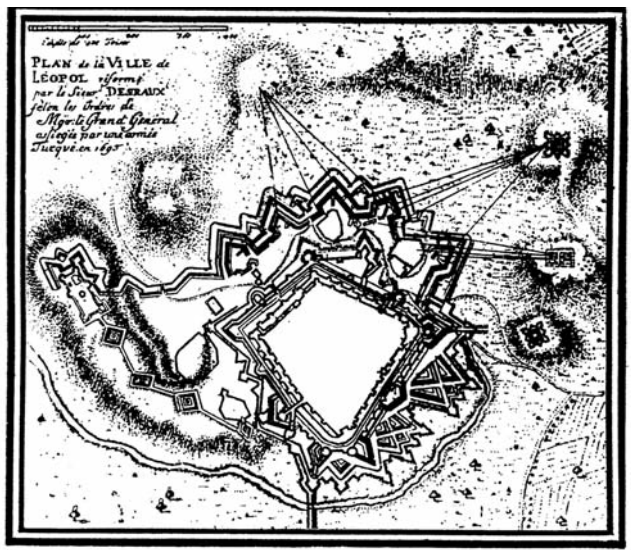

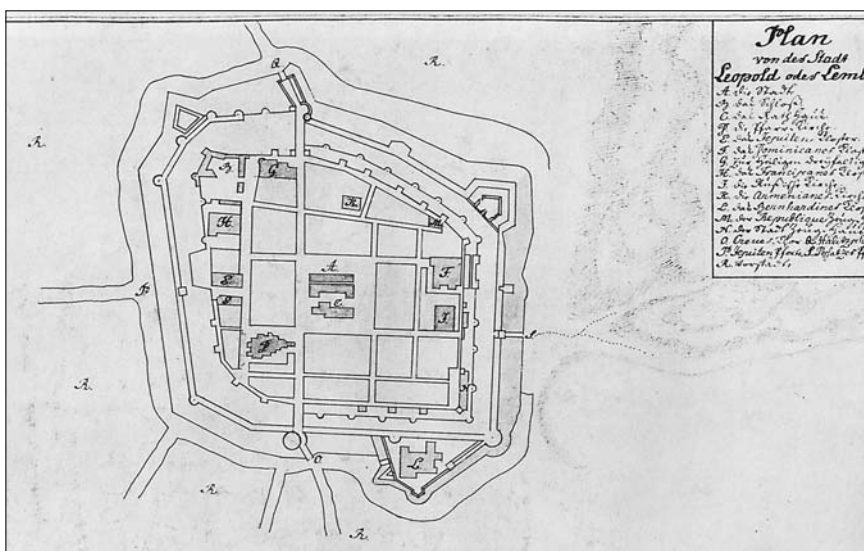
Схема проєктованих укріплень Львова Деро, 1695 р.

у 1695 р. для організації оборони міста.

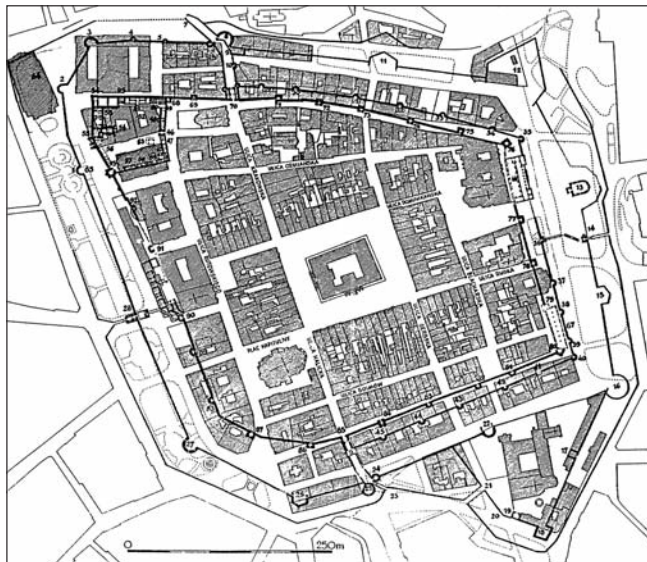
Вітвіцький і Чернер публікують копії плану Львова орієнтовно 1702-1704 рр., тобто періоду шведсько-польських воєн. Оригінал плану зберігається у Військовому архіві у Стокгольмі. План схематичний, буквами виділено найважливіші будівлі, а також дуже докладно показано укріплення. На репродукції Вітвіцького вони додатково пронумеровані, чого нема в оригіналі.

Описані вище плани назвати уповні картографічним матеріалом не можна. Всі вони виготовлені для чисто утилітарних потреб, найчастіше це було пов'язано з ремонтом або перебудовою фортифікацій.

Тим часом місто, зруйноване наскоками Б. Хмельницького, татар, турків і врешті здобуте шведами, цілком занепало. Ось як пише про це історик Денис Зубрицький у праці "Kronika miasta Lwowa, 1844 р." (Хроніка міста Львова): "Цього року хтось із сенаторів доповів королеві Станіславі Августові, що всі вулиці у Львові завалені болотом,

План Львова періоду польсько-шведських воєн, орієнтовно 1702-1704 рр.

План укріплень Львова XVIII ст. Реконструкція Я. Вітвіцького

сміттям і плюгавством, що бруківка занедбана вже кільканадцять років, а дороги по передмістях у найгіршому стані. В той же час раецький уряд подав скаргу, що шляхта, осіла на території міста, і духовний стан нітрохи не хочуть прикладатися до громадських потреб, тому мізерна кількість міщан уже не в стані підтримувати лад і громадські потреби. Король негайно призначив своїм рескриптом від дня 16 квітня, виданим з печаткою Великої коронної метрики, комісію..., доручивши їй з'їхатися до Львова й ужити необхідних заходів, аби прибрати бруд, сміття й нечистоти, поправити бруківку, спорудити дороги й [домогтися], аби ніхто, в тому числі власники нерухомості шляхетського й духовного станів, не усувалися від виконання громадських потреб".

З цією метою було передбачено виконання картографічного знімання міста та його передмість. Справу доручили присяжному геометру короля і Республіки Польща *Жану дю Дефі* (Десфілю, Дефію, Дефілю) [Jean Ignace du Desfilles]. Під його керівництвом було виготовлено карту, яка отримала назву "**План міста замків і передмість Львова. Для побудови доріг і відновлення старих брукованих вулиць...**". Карта складається з 8-ми аркушів розміром 53×83 см кожний, вона кольорова, масштаб 1: 2 400. Християнські храми позначено чорною фарбою, монастирі, палаци та будівлі ратуші – червоною, а квартали Середмістя – світлочервоною. Блідосмарагдовим кольором позначено гідрографію, решту території – відтінками зеленого та коричневого. Карта охоплює територію приблизно від сьогоднішніх вулиць Липинського – на півночі, Лазаренка, Чмоли – на півдні, Кульпарківської – на заході та Пасічної – на сході. Легенда містить 64 позиції головних будівель та ще 15 – вулиць. Однак на плані вони не позначені.

План Дефі був відомий Я. Вітвіцькому, який визнав, що твір є докладнішим і точнішим від бага-

Карта Львова Жана дю Дефі, 1766 р.

тьох планів Львова, виготовлених пізніше під час австрійського володіння. До війни план зберігався в архіві міста Львова, пізніше, мабуть у зв'язку з перерозподілом архівних фондів, він десь загубився і вважався втраченим (Е. Гаврилова працювала з його фотокопією). Але у квітні 1959 р. в газетах з'явилось повідомлення, що в Центральному державному історичному архіві України у Львові знайдено оригінал першого плану міста Львова 1766 р. [9].

Я. Вітвіцький зазначав, що план неодноразово копіювався, деякі місця протерті до дірок. Окремі фрагменти плану публікував сам Я. Вітвіцький, а також Е. Гаврилова та автор цих рядків, проте говорити про докладне вивчення його на основі репродукції неможливо. Найбільш якісною є зменшена копія плану, наведена в праці О. Чернера [14], проте і тут третина площі плану відсутня.

Розповідаючи про оригінальні топографічні матеріали, варто розглянути ще деякі історичні плани Львова реконструкційного характеру. Насамперед треба згадати "**План Львова, яким був в XVIII ст. до року 1775**". Його автор – граф *Маврикій Дідушицький*, кустош Осолінеум, дослідник церковних відносин у феодальному Львові. У 1858 р. в додатку до "Львівської газети" він опублікував статтю про діяльність львівського латинського архієпископа Вацлава Сераковського, яку пізніше розгорнув у монографію, видану в 1868 р. в Кракові. Описуючи вступ Сераковського на архієпископський престол, Дідушицький наводить опис міста тих часів і подає його схематичний план.

Але найбільш солідну реконструкційну роботу виконав уже згадуваний Януш Вітвіцький. Провівши титанічну дослідницьку роботу, він поклав на схему Середмістя мережу всіх трьох ліній оборони міста на середину XVIII ст. З планом цих укріплень можна ознайомитись у "Квартальнику архітектури та урбаністики" і недавно виданому спеціально до 100-річчя від дня народження Я. Вітвіцького часописі "Будуємо інакше" [19].

Література

1. *Архітектура* Львова ХІХ століття [Текст]. – Київ, 1997. – 91 с.: іл., 8 карт.
2. *Гаврилова, Э.* Карта города Львова и ее развитие [Текст] / Э. Гаврилова. – Л.: Изд-во ЛПИ, 1956. – 80 с.
3. *Груневек, М.* Опис Львова [Текст] / М. Груневек; публ. підгот. та авт. передм. Я. Ісаєвич // Жовтень. – 1980. – № 10. – С. 109-114.
4. *Долинська, М.* Маловідома літографічна карта Львова першої половини ХІХ ст. [Текст] / М. Долинська // Історичне картознавство України: зб. наук. пр. – Л.; К.; Нью-Йорк: Вид-во М.П. Коця, 2004. – С. 266-270.
5. *Іваночко, У.* Карти і плани Львова як джерело для досліджень просторового розвитку міста у підавстрійський період (1772-1918) [Текст] / У.І. Іваночко, С.М. Лінда // Історичне картознавство України: зб. наук. пр. – Л.; К.; Нью-Йорк: Вид-во М.П. Коця, 2004. – С. 214-265.
6. *Ісаєвич, Я.* "Альтана посеред раю": Львів у 1582-1602 рр. [Текст] / Я. Ісаєвич // Львів: історичні нариси. – Л.: Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича, 1996. – 648 с.
7. *Історія* Львова [Текст] / АН УРСР, Ін-т суспільних наук. – К.: Наук. думка, 1984. – С. 21.
8. *Лінда, С.М.* Дослідження територіального розвитку Львова австрійського періоду (1772-1918 рр.) на основі картографічного матеріалу [Текст] / С.М. Лінда, О.П. Олешко, У.І. Іваночко // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". – 2004. – № 505: Архітектура. – С. 127-141.
9. *Маркевич, О.* Цінна знахідка [про план м. Львова і його передмістя, виготовлений у 1766 р. Ж. Десфілем] [Текст] / О. Маркевич // Вільна Україна. – 1959. – 3 квіт.
10. *Могитич, Р.* Розвиток Княжого Львова [Текст] / Р. Могитич // Галицька брама. – 1996. – № 12. – С. 6-7.
11. *Пластична* панорама давнього Львова. Януш Вітвіцький (1903–1946) [Текст] // Будуємо інакше [спец. вид. до 100-річчя з дня нар. Я. Вітвіцького]. – [Л., 2003]. – 38 с.: іл.
12. *Сосса, Р.* Історія картографування території України: підруч. для студ. ВНЗ [Текст] / Р.І. Сосса. – К.: Либідь, 2007. – 334 с.
13. *Шараневич, И.* Стародавний Львов (от року 1250-1350) [Текст] / И. Шараневич. – Л.: Тип. Ін-та Ставропигийского, 1861. – 118 с.: 1 мапа.
14. *Czerner, O.* Lwów na dawnej rycinie i planie [Text] / O. Czerner. – Wrocław: ZniO, 1997. – 133 s.: il.
15. *Czolowski, A.* Lwów za ruskich czasów [Text] / A. Czolowski. – Lwów: nakł. Księgarni Gubrynowicza & Schmidta, 1891. – 42 s.: 1 мапа.
16. *Das Generalgouvernement* [Text]. – 1944. – Н. 1.
17. *Drexler, I.* Wielki Lwow [Text] / I. Drexler. – Lwow: nakł. Gminy m. Lwowa, 1920. – 68 s.: il.
18. *Miasto* Lwów w okresie samorządu 1870-1895 [Text]. – Lwów: nakł. Gminy m. Lwowa, 1896. – [4], LXXXIV, 719 s., [21] il.+ 3 plany.
19. *Olszewicz, B.* Kartografia polska XV, XVI, XVII wieku [Text] B. Olszewicz. – Lwów; Warszawa, 1931. – 99 s.
20. *Plan* kr. st. m. Lwowa ze skorowidzem dawnych i nowych nazw, placów i ulic [Text]. – Lwów: nakł. K. Wilda, 1872. – 23 s.
21. *Sawicki, L.* Spis map archiwum wojennego w Wiedniu, odnoszących się do ziem Polskich [Text] / L. Sawicki. – Warszawa: Księg. Wojskowa, 1921. – 242 s.
22. *Schnür-Pepłowski, St.* Plan Lwowa J. Chowanca [Text] / St. Schnür-Pepłowski // Dziennik Polski. – 1890. – № 65. – S. 2.
23. *Witwicki, J.* Obwarowania śródmieścia Lwowa i ich przemiany do XVIII wieku [Text] / J. Witwicki // Kwartalnik architektury i urbanistyki. – Warszawa, 1971. – Т. XVI. – S. 199-200.

(Продовження у наступному випуску "Вісника")

* * *

70-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ Л. Г. РУДЕНКА

24 серпня виповнюється 70 років відомому українському географу, картографу, доктору географічних наук, професору, академіку НАН України Леоніду Григоровичу Руденку.

Л. Г. Руденко народився 1941 р. у с. Засулля Лубенського району Полтавської області. Після закінчення семирічної школи в рідному селі продовжив навчання у середній школі м. Лубни, яке завершив у 1958 р. Того ж року поступив на географічний

факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, у 1963 р. отримав спеціальність географа-картографа. З 1967 по 1969 рік навчався в аспірантурі географічного факультету Московського університету ім. М. В. Ломоносова. Після служби в армії (1963-1965 рр.; з перервою на навчання в аспірантурі) працює в Секторі географії АН України, який у 1991 р. згідно з рішенням Президії НАН України перетворений на Інститут географії, став його першим директором, функції якого виконує і донині.

Кандидатську дисертацію на тему "Складання карт населення та його обслуговування для цілей районного планування" захистив у 1970 р., докторську на тему "Наукові основи створення карт для